

Voorbeeldprotocol voor veilig en verantwoord museumbezoek

Musea zijn van publiek belang

Zo'n 17 miljoen inwoners van Nederland - onder wie 1,4 miljoen Museumkaarthouders en 2,5 miljoen scholieren - kunnen zich in vrijheid laten verrassen en confronteren door museale collecties. Maar ook buitenlandse bezoekers, vooral uit de ons omringende landen, kiezen voor kunst en erfgoed. Alleen al in 2019 vonden ruim 30 miljoen museumbezoeken plaats. In de meer dan 400 musea die zijn aangesloten bij de Museumvereniging zijn ongeveer 28.000 vrijwilligers en 13.000 medewerkers actief.

Musea verzamelen, bewaren, onderzoeken, interpreteren en presenteren een enorm cultureel kapitaal dat van ons allemaal is. Daarmee vertellen ze aan een groot en divers publiek eigentijdse verhalen over wie we werkelijk zijn en waar we eigenlijk vandaan komen.

Musea zijn plekken van ontmoeting, verbinding en bijzondere ervaringen. Ze bevorderen bovendien reflectie en debat; in musea is 'een leven lang leren' de praktijk. Maar ook aan actuele, maatschappelijke opgaven als kansengelijkheid, de Nederlandse identiteit en een florerende economie leveren musea een overtuigende bijdrage.

Onze Grondwet kent in artikel 22 een recht op vrije, onbelemmerde culturele ontplooiing. Iedereen, ongeacht afkomst, leeftijd, gender, seksuele voorkeur, gezondheid, opleiding of inkomen dient in staat te worden gesteld zichzelf in cultureel opzicht te ontplooien. Of dat nou is door kunstbeoefening of door tentoonstellingsbezoek.

Nu musea verplicht tijdelijk gesloten zijn geweest en beperkende maatregelen voortduren vanwege het coronavirus komt het museumbestel ernstig onder druk te staan en daarmee ook het recht op culturele ontplooiing. Met (toepassing van) dit protocol zorgen we ervoor dat veilig en verantwoord bezoek van musea, voor publiek, vrijwilligers én medewerkers, weer mogelijk wordt. Zo genereren musea weer publieksinkomsten, zij het voorlopig een stuk minder dan voorheen. En zo zorgen we met elkaar dat een enorme cultureel kapitaal dat van ons allemaal is toegankelijk blijft voor het publiek, online én fysiek. Want hoe troostrijk al het online aanbod ook is deze dagen, er gaat niets boven de zintuiglijke ervaring van 'de echte ontmoeting' met kunst en erfgoed.

Waarom een protocol voor veilig en verantwoord museumbezoek?

Doel van het protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea is dat bezoekers veilig samen uit kunnen in het museum en dat vrijwilligers, medewerkers en leveranciers die niet tot de risicogroepen van het coronavirus behoren op een veilige manier hun werk in het museum kunnen doen. De maatregelen in het protocol zijn bedoeld om nieuwe besmettingen met het coronavirus te voorkomen en de gevolgen van het nieuwe virus te beperken zonder dat musea gesloten moeten blijven. Voorwaarde voor heropening van een museum is dat het ten minste aan dit protocol voldoet. Dit protocol heeft betrekking op de aanscherping van maatregelen door het kabinet die dinsdag 13 oktober bekend zijn gemaakt en van kracht zijn vanaf woensdag 14 oktober 22 uur. **Wijzigingen zijn herkenbaar aan de groene markering.** Nieuwe inzichten van het RIVM kunnen nopen tot aanpassingen van het protocol. Het protocol is te vinden op museumcontact.nl en net als andere protocollen op Mijncoronaprotocol.nl. Leden van de Museumvereniging kunnen gebruik maken van *toolkit* voor *signing* waarmee het museum zelf voldoende materialen kan verzorgen. Ook deze toolkit wordt zo nodig aangepast en is te vinden op museumcontact.nl

Basistekst protocol veilig en verantwoord museumbezoek

Preambule bij het protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea

1. Dit protocol bestaat uit afspraken die gelden voor alle activiteiten van alle musea.
2. De richtlijnen van het RIVM vormen de basis van dit protocol en worden strikt nageleefd. Bezoekers, leveranciers, vrijwilligers en medewerkers worden zowel voorafgaand als tijdens hun aanwezigheid in het museum herhaaldelijk geïnformeerd en nadrukkelijk opgeroepen zich aan het protocol te houden.
3. Check bij de eigen veiligheidsregio of er sprake is van verzwarende maatregelen en volg die ook op.
4. Uitgangspunt is dan ook dat het protocol helder en hanteerbaar is voor musea, vrijwilligers, medewerkers, leveranciers en bezoekers.
5. Voor specifieke maatregelen wordt verwezen naar de branchegewijze voorlichting (zoals schoonmaak, transport, horeca/catering, winkel).
6. Brancheorganisatie, musea en overheid communiceren over de afspraken.
7. Wanneer het protocol geactualiseerd wordt, worden de vernieuwde richtlijnen zo snel mogelijk gecommuniceerd. Op museumcontact.nl vind je altijd de meest actuele versie van het protocol musea.
8. Musea maken deze afspraken zichtbaar online, bij de ingang en herhalen die in het museum.

Totstandkoming van het protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea

1. Dit protocol is tot stand gekomen op initiatief van de Museumvereniging, brancheorganisatie van ruim 400 Nederlandse musea en o.a. uitgever van de Museumkaart op basis van de meest actuele RIVM richtlijnen.
2. Voorwaarde voor openstelling is om aan onderstaande richtlijnen te voldoen.
3. Het protocol is tot stand gekomen in samenwerking met o.a. het Rijksmuseum en na consultatie van de (dag)recreatiebedrijven verenigd in de Club van Elf – Nederlands Grootste Dagattracties en de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen.
4. Ook is gebruik gemaakt van reeds bestaande protocollen zoals o.a. veilig winkelen, veilig naar kantoor, heropenstelling bibliotheekvestigingen, verantwoord bioscoop- en filmtheaterbezoek. Tevens heeft VNO-NCW bijgedragen in de coördinatie en onderlinge afstemming van dit protocol op andere sectoren.
5. Het oorspronkelijk protocol dat per 1 juni van kracht werd, is voorgelegd aan FNV Publiek Belang.

Voorwaarden voor veilige en verantwoorde heropening van musea

1. Voorwaarde voor een veilige en verantwoorde openstelling is om aan de richtlijnen uit dit protocol te voldoen.
2. Elk museum moet afwegen of openstelling onder dit protocol haalbaar is, ook in personele en financiële zin. Belangrijk is dan ook dat musea individueel versterking van hun werkkapitaal krijgen vanuit de overheid, banken, (zakelijke) vrienden of gulle gevers.
3. Elk museum stelt beschermende middelen beschikbaar aan medewerkers of vrijwilligers als daar behoefte naar is, bijvoorbeeld vanwege het behoren tot een risicogroep of omdat daar in hun beroep of functie ook voor de coronacrisis gebruik van werd gemaakt.
4. Er moeten voldoende gekwalificeerde medewerkers of vrijwilligers beschikbaar zijn om veilig en verantwoord te kunnen heropenen.
5. Er moet ook rekening gehouden worden met invloed op de drukte op straat, de capaciteit in het openbaar vervoer (lokaal, regionaal, landelijk) en met invloed op de capaciteit van parkeervoorzieningen in de directe omgeving van het museum door heropening van musea.

Begrippen in dit protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea

Capaciteit: het maximum aantal bezoekers dat op enig moment wordt toegelaten is gebaseerd op anderhalve meter afstand. Voornamelijk wordt uitgegaan van 1 bezoeker of 1 huishouden per 10 vierkante meter netto-vloeroppervlak.

Gezelschap: maximaal 4 mensen uit verschillende huishoudens.

Huishouden: de rijksoverheid verstaat onder huishouden echtgenoten, geregistreerde partners of andere levensgezellen en ouders, grootouders en kinderen, voor zover zij op één adres wonen.

Risicogroepen: de volgende risicogroepen dienen extra voorzichtig te zijn en de maatregelen goed op te volgen. Volgens het RIVM gaat het om mensen die ouder zijn dan 70 jaar en dan in het bijzonder om kwetsbare ouderen die moeite hebben om hun zelfredzaamheid te behouden. Ook gaat het om personen vanaf 18 jaar met:

- chronische afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen, die vanwege de ernst onder behandeling van een longarts zijn;
- chronische hartaandoeningen, die vanwege de ernst onder behandeling van een cardioloog zijn;
- diabetes mellitus: slecht ingestelde diabetes of diabetes met secundaire complicaties;
- ernstige nieraandoeningen die leiden tot dialyse of niertransplantatie;
- verminderde weerstand tegen infecties door (medicatie voor) auto-immuunziekten, na orgaan- of stamceltransplantatie, bij hematologische aandoeningen, bij (functionele) asplenie, bij aangeboren of op latere leeftijd ontstane ernstige afweerstoornissen waarvoor behandeling nodig is, of tijdens en binnen 3 maanden na chemotherapie en/of bestraling bij kankerpatiënten;
- een onbehandelde hivinfectie of een hivinfectie met een CD4-getal < 200/mm³;
- ernstig leverlijden in Child-Pugh classificatie B of C;
- morbide obesitas (BMI > 40).

Meer informatie <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen>

Museum: geregistreerd museum dat voldoet aan de Museumnorm en opgenomen is in het Museumregister of een ongeregistreerd museum dat met zijn collectie een waardevolle bijdrage levert aan de Collectie Nederland.

Desinfectie: desinfectie is een methode met speciale middelen die in specifieke situaties (verontreiniging met bloed) wordt toegepast. Overleg met het schoonmaakbedrijf of en wanneer dit noodzakelijk is.

Hygiënemaatregelen: het gaat hier in ieder geval om het volgende

- a. Was je handen na contact handelingen op plekken waar ook anderen geweest zijn.
  - 20 seconden met water en zeep, daarna handen goed drogen met papieren handdoek of blazer. Gooi papier daarna weg in een afsluitbare vuilbak.
  - Voordat je naar buiten gaat, als je weer thuiskomt, als je je neus hebt gesnoten, voor het eten en nadat je naar de wc bent geweest.
- b. Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog.
- c. Gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi deze daarna weg in een afsluitbare vuilbak.
- d. Was daarna je handen.
- e. Schud geen handen.
- f. Houd 1,5 meter – dus twee armlengtes - afstand van anderen. Uitzonderingen:
  - Jongeren t/m 17 jaar hoeven dit onderling niet; kinderen t/m 12 jaar hoeven dit in het algemeen niet.
  - Personen die tot één huishouden/gezin behoren hoeven dit onderling niet.

Maatregelen bij gezondheidsklachten: het gaat hier in ieder geval om het volgende

- a. Heb je verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, keelpijn, lichte hoest of verhoging (tot 38 graden Celsius)? Blijf thuis!
- b. Heb je verkoudheidsklachten en koorts (boven 38 graden Celsius) en/of benauwdheid? Blijf thuis, en dat is ook van toepassing op huisgenoten.

Persoonlijke beschermingsmiddelen: persoonlijke beschermingsmiddelen betreffen handschoenen, mondkapjes en fysieke afscherming.

Schoonmaken: dagelijkse reiniging van het gebouw volgens het reguliere schoonmaakprogramma, met tijdens de corona-periode extra aandacht voor contactoppervlakken en aanraakpunten. Dit kan volgens de reguliere wijze, zowel met de traditionele methode als met de microvezelmethode.

Volgen van richtlijnen: de actuele RIVM-richtlijnen omtrent gezondheid en hygiëne vormen de basis van dit protocol en worden strikt nageleefd. In aanvulling worden richtlijnen van de betreffende veiligheidsregio gehanteerd. Bezoekers, medewerkers, vrijwilligers en leveranciers worden zowel voorafgaand als tijdens hun bezoek nadrukkelijk geïnformeerd en opgeroepen zich aan de richtlijnen te houden.

Protocol bepalingen

Voor de musea geldt het volgende

1. Geef in elk museum de capaciteit aan: het gaat om het maximale aantal bezoekers dat tegelijkertijd in het museum mag zijn.
2. Beheers de capaciteit door een online of telefonisch reserveringssysteem voor bezoek per dag met tijdslot (vaststaande starttijd; vastleggen van naam en telefoonnummer of mailadres).
3. Check bij reservering én bij de entree dat bezoekers geen gezondheidsklachten hebben.
4. Communiceer dat bezoek zonder reservering niet mogelijk is om onnodige reisbewegingen te voorkomen.
5. Bezoekers vanaf 13 jaar, medewerkers, vrijwilligers en leveranciers dragen in het museum een niet-medisch mondkapje.
6. Laat bezoekers alleen contactloos betalen (pin of mobiel).
7. Zorg dat iedereen 1,5 meter afstand tot elkaar kan houden in het museum, en ook vóór het museum.
8. Pas daar waar nodig looproutes aan opdat voldaan wordt aan anderhalve meter afstand.
9. Zorg voor maximale hygiëne, zeep, desinfecterende middelen en wijs aanwezigen op het belang van handen wassen (bijv. ook instructies ophangen bij de wastafel). Maak regelmatig schoon, vooral ook de pinterminal, deurknoppen, trapleuningen en liftknoppen.
10. Op centrale plaatsen is desinfecterende handgel beschikbaar of zijn handenwas-faciliteiten gerealiseerd.
11. Scheid inkomende en uitgaande bezoekers, bij voorkeur door verschillende deuren te gebruiken.
12. Informeer bij je veiligheidsregio of het museumprotocol ook voldoet aan de regionale verplichtingen.

Voor bezoekers geldt het volgende

13. Ga niet van huis bij gezondheidsklachten. Bezoekers zijn welkom als zij en hun huisgenoten tenminste 24 uur klachtenvrij zijn.
14. Het is alleen toegestaan om met meer dan 1 persoon naar het museum te komen indien sprake is van een gezelschap of een huishouden.
15. Vermijd drukte in het openbaar vervoer waar dat kan, kom zo veel mogelijk met eigen vervoer en ga vooral naar musea in (de omgeving) van je woon- of verblijfplaats.
16. Betaal zo veel mogelijk met pin of contactloos (pin of mobiel).
17. Bij groepsarrangementen of -activiteiten gaat het om maximaal 30 bezoekers (exclusief personeel) per binnenruimte voor zover geplaatst of één gezelschap of huishouden buiten.
18. Activiteiten met leerlingen in het primair, voortgezet, middelbaar of hoger onderwijs volgen het actuele advies van het RIVM en de betreffende protocollen.
19. Voor horeca, binnen én buiten, zijn verplicht: reservering op basis van contactgegevens en een gezondheidscheck ter plekke, placering met vaste zitplaatsen en andere bepalingen conform het horecaprotocol.
20. Houd anderhalve meter afstand van bezoekers die niet behoren tot het eigen gezelschap.
21. Volg altijd de hygiënemaatregelen.
22. Volg altijd de aanwijzingen van medewerkers en vrijwilligers van het museum.

Voor vrijwilligers en medewerkers geldt het volgende

23. Voor medewerkers en vrijwilligers gelden de hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten.
24. Medewerkers en vrijwilligers die behoren tot de risicogroepen wordt ontraden naar het museum te komen.
25. Medewerkers en vrijwilligers krijgen een uitgebreide instructie/training over de naleving en handhaving van het protocol.
26. Daar waar contact niet voorkomen kan worden (evacuatie/hulpverlening) zullen aanvullende maatregelen worden genomen die kunnen bestaan uit: mondkapjes, handschoenen, fysieke afscherming.
27. Medewerkers die gebruik moeten maken van deze persoonlijke beschermingsmiddelen krijgen deze door het museum aangereikt en ontvangen instructie over het goed toepassen/aandoen ervan.
28. Tenzij het echt niet anders kan, werkt een ieder thuis. Voor kantoorwerkzaamheden geldt het protocol "Veilig naar kantoor".

Voor op- en afbouw exposities, restauratie- en depotwerkzaamheden geldt verder het volgende

29. Hier gelden de hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten.
30. Het werken met collecties gebeurt volgens de actuele RIVM- richtlijnen.
31. Landelijke voorschriften ten aanzien van persoonlijke beschermingsmiddelen worden gehanteerd.

32. Het museum regelt de werkzaamheden volgens dit protocol in en bepaalt wat er praktisch en technisch noodzakelijk is.

Voor communicatie met bezoekers geldt het volgende

33. Zorg voor duidelijke regels, hang ze duidelijk leesbaar op.
34. Gebruik zoveel mogelijk contactmomenten om het protocol onder de aandacht te brengen zoals bij het reserveren, op de bevestiging, bij aankomst en op relevante plekken in het museum.
35. Bij reserveren wordt bezoekers gevraagd akkoord te gaan met de hygiënemaatregelen en de maatregelen bij gezondheidsklachten als aanvulling op de bezoekvoorwaarden van het museum.
36. Communicatie is in het Nederlands en indien nodig in meerdere talen, gebaseerd op het bezoekprofiel van het museum.
37. Regels hangen bij de ingang van het museum en worden binnen herhaald.
38. Zet de regels voor bezoekers ook op de website van het museum, in een pop-up scherm of op de homepage.
39. Gebruik waar relevant en mogelijk tekst in combinatie met beeldtaal (pictogrammen).

Voor beveiliging en opvolging van incidenten geldt het volgende

40. Hier gelden de hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten.
41. Beveiliging is verantwoordelijk voor het preventief toezicht en repressief handelen in het museum en - afhankelijk van de locatie - ook op de eigen parkeerplaats, in het park, de tuinen of het buitenmuseum.
42. Hierbij worden (eigen) veiligheid, wettelijke kaders en actuele RIVM-richtlijnen en de bezoekvoorwaarden van het museum in acht genomen.
43. Het museum volgt het advies van het beveiligingsbedrijf zolang een protocol van de beveiligingsbranche ontbreekt.

Voor EHBO, BHV of hulpverlening geldt het volgende

44. Hulpverlening houdt zich aan (beroeps)richtlijnen zoals die door de betreffende relevante organisaties wordt opgesteld (bijvoorbeeld Rode Kruis, Oranje Kruis, NIBHV).
45. Daar waar bij hulpverlening contact niet voorkomen kan worden zullen aanvullende maatregelen worden genomen die kunnen bestaan uit: mondkapjes, handschoenen, fysieke afscherming.
46. Volg de actuele RIVM-richtlijnen.

Voor het schoonmaken geldt het volgende

Goede hygiëne en goede schoonmaak zijn belangrijk om verspreiding van het coronavirus in te dammen. Daarom

47. Geldt schoonmaakprotocol A – werkinstructies van de Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten (OSB) en bepaal in overleg met het schoonmaakbedrijf de frequentie.
48. Bepaalt het museum in geval van pinapparaten, touchscreens, apparatuur voor audiotours e.d. of die onder voorwaarde van extra schoonmaak in gebruik kunnen worden genomen (bijvoorbeeld door desinfectiedoekjes te verstrekken). Zo ja, dan controleert het museum of de apparatuur gereinigd is.
49. Maak afspraken met het schoonmaakbedrijf in welke specifieke situaties desinfectie noodzakelijk is.

Voor leveranciers en transporteurs geldt verder het volgende

50. Hier gelden de hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten.
51. Spreek vooraf de plaats af waar de goederen bij het museum afgeleverd worden
52. Laat een kwartier van tevoren de aankomsttijd weten.
53. Draag handschoenen.
54. Betreedt alleen na overleg met de klant, het museum. Overweeg levering tot de deur.
55. Voor transport van objecten geldt het coronaprotocol transport & logistiek “Veilig en gezond doorwerken”.

Voor de gemeente geldt het volgende

56. Voorkom buiten het museum samenscholing zoals bij knooppunten van het openbaar vervoer.
57. Handhaaf de gemaakte afspraken.
58. Versoepel desgevraagd maatregelen rond levertijden of venstertijden in steden.

Voor handhaving van het protocol in het museum geldt het volgende

59. Veiligheid van bezoekers, vrijwilligers, medewerkers en leveranciers staat centraal bij onze voorschriften.
60. Hierbij zijn de bezoekvoorwaarden van het betreffend museum de ondergrens en leidraad.

61. Musea behouden zich verder het recht voor om bezoekers, leveranciers of medewerkers toegang tot het bedrijf te weigeren bij twijfel over de gezondheidstoestand.
62. Er zijn voldoende medewerkers aangesteld die verantwoordelijk zijn voor de naleving van het protocol en die dit ook actief controleren.
63. Er is een functionaris die verantwoordelijk is voor de naleving van het protocol en naleving actief controleert.
64. Bezoekers die zich niet aan dit protocol houden worden verzocht hun bezoek te beëindigen.

Bij de informatiebalie of de kassa van het museum geldt het volgende

65. Plaats fysieke afscherming bij de balie of kassa tussen bezoeker en medewerker of vrijwilliger als de contactruimte kleiner is dan anderhalve meter.
66. Laat bezoekers alleen betalen via pin of mobiel.

Bij de toegangscontrole tot het museum geldt het volgende

67. Eén individu per gezelschap of één bezoeker toont de toegangskaart; kinderen t/m 12 jaar kunnen dat samen met een volwassene uit het gezelschap doen.
68. Bij de toegangscontrole zijn duidelijke instructies aanwezig, duidelijk zichtbare strepen getrokken of vakken gemaakt die de afstand aangeven van minstens anderhalve meter.
69. Plaats fysieke afscherming bij de balie of kassa tussen bezoeker en medewerker of vrijwilliger als de contactruimte kleiner is dan anderhalve meter.
70. Na de controle is er desinfecterende handgel beschikbaar of zijn er handenwas faciliteiten.

Bij de garderobe in het museum geldt het volgende

71. Zorg voor anderhalve meter afstand tussen bezoeker en medewerker/vrijwilliger. Vermijd handcontact.
72. Zorg voor voldoende ruimte tussen jassen en tassen van bezoeker/gezelschap ten opzichte van anderen.
73. Bij de garderobe zijn duidelijke instructies aanwezig, duidelijk zichtbare strepen getrokken of vakken gemaakt die de afstand aangeven van minstens anderhalve meter.
74. Neem maatregelen om doorstroming te bevorderen en opstoppingen te voorkomen.

Bij de toiletten in het museum geldt het volgende

75. Het aantal gebruikers per toiletblok wordt beperkt zodat de anderhalve meter afstand wordt geborgd.
76. Buitentoegangsdeuren staan zo veel mogelijk open/op een kier om handcontact te voorkomen.
77. Toiletblokken worden gesloten wanneer er wordt schoongemaakt.
78. Toiletblokken worden op de reguliere wijze schoongemaakt met speciale aandacht voor contactpunten en handenwasfaciliteiten. De frequentie wordt in overleg met het schoonmaakbedrijf vastgesteld.
79. Zorg voor voldoende en tijdige aanvulling van (vloeibare) zeep en materialen om handen af te drogen. Gebruik bij voorkeur papieren handdoekjes en afsluitbare afvalbakken.

In de gangen van het museum geldt het volgende

80. In gangen wordt altijd anderhalve meter afstand tot anderen buiten het eigen gezelschap gehouden.
81. Bij smalle gangen geldt eenrichtingsverkeer met goed zichtbare afbakening en communicatie hierover op ooghoogte én op de grond. Beperkt het aantal personen in een lift afhankelijk van de oppervlakte.
82. Neem maatregelen om doorstroming te bevorderen en opstoppingen te voorkomen.

Op zaal in het museum geldt het volgende

83. Vermeld de capaciteit per zaal zodat elke bezoeker kan beoordelen of het maximum bereikt is.
84. In zalen wordt altijd anderhalve meter afstand tot anderen buiten het eigen gezelschap gehouden.
85. Neem maatregelen om doorstroming te bevorderen en opstoppingen te voorkomen.
86. Regel doelgerichte hygiëne in na elke gebruiker van touchscreens of interactieve apparatuur of sluit deze af.
87. Maak contactoppervlakken en aanraakpunten meerdere keren per dag schoon op de reguliere wijze. Frequentie afhankelijk van gebruikintensiteit en vervuiling (en in overleg met schoonmaakbedrijf).

In de museumwinkel geldt het volgende

De basis voor dit deel van het museumprotocol zijn de maatregelen uit het protocol "Verantwoord winkelen".

Voor de winkelier

88. Regels hangen aan de buitenkant van de winkel en worden binnen herhaald.
89. Zorg dat iedereen 1,5 meter afstand tot elkaar kan houden in de winkels, maar ook vóór de winkel.

90. Geef in winkels het maximum aantal gasten aan dat tegelijkertijd in de winkel mag zijn. Richtlijn is maximaal 1 gast per 10 m² netto winkelvloeroppervlak.
91. Zorg voor extra hygiëne bij balie en pinterminal.
92. Haal samples, proeverijen, monsters en probeerartikelen uit de winkel.
93. Zorg, indien mogelijk voor een duidelijke routing waarbij gasten niet de route terug in de winkel kunnen nemen, sluit hiervoor bijvoorbeeld tussenruimtes bij schappen.
94. Plaats fysieke afscherming bij kassa's tussen bezoeker en medewerker of vrijwilliger als de ruimte kleiner dan anderhalve meter is.

Voor de bezoekers van de museumwinkel

95. Houd anderhalve meter afstand, voor de winkel en in de winkel.
96. Kom zoveel mogelijk alleen/beperkt tot 2 personen uit hetzelfde gezelschap in de winkel.
97. Raak alleen het product aan dat u nodig heeft.
98. Betaal zoveel mogelijk met pin of contactloos (pin of mobiel).
99. Volg altijd de aanwijzingen van het medewerkers.

Restaurants en koffiebars zijn gesloten, ook als zij niet van buitenaf toegankelijk zijn

In het park, de tuin of het buitenmuseum geldt het volgende

100. Op wandelpaden wordt altijd anderhalve meter afstand tot anderen buiten het eigen gezelschap gehouden.
101. Bij smalle paden geldt eenrichtingsverkeer met goed zichtbare afbakening en communicatie hierover op ooghoogte én op de grond.
102. Neem maatregelen om doorstroming te bevorderen en opstoppingen te voorkomen.

Op het eigen parkeerterrein geldt het volgende

103. Hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten gelden ook op eigen parkeerterreinen.
104. Inparkeren bij aankomst is aangepast aan anderhalve meter afstand. Bijvoorbeeld door om-en-om parkeerplekken in te richten.

In personeelsruimten geldt het volgende

105. Hygiënemaatregelen en maatregelen bij gezondheidsklachten gelden ook in personeelsruimten.
106. Het protocol voor contractcatering geldt ook voor personeelsrestaurants/voorzieningen.